

ПРОТОКОЛ

от заседание на Комисията по енергийна ефективност и преодоляване на енергийна бедност (КЕЕ) от 3 ноември 2022 г., четвъртък, с времеви интервал от 14 до 16:00 часа, проведена в хибриден формат, присъствено и онлайн

Срещата беше открита и водена от г-н Калоян Стойчев, съветник в Политическия кабинет на заместник министър-председателя по управление на европейските средства.

Заседанието беше излъчвано през платформата WebEx и започна в 14:00 часа.

Заседанието протече при следния дневен ред:

1. Представяне и обсъждане на Насоките за кандидатстване по мярката за енергийна ефективност за жилищни и нежилищни сгради по ПВУ.
2. Представяне и обсъждане на Реформа „Насърчаване на проекти за енергийна ефективност и енергия от възобновяеми източници чрез сметките за енергия“

По точка 1 от дневния ред:

Г-жа Татяна Ангелчева от МРРБ представи накратко мярката за енергийна ефективност на административни и публични сгради и за предприятия в сферата на производството, търговията, включително целите на отделните мерки, допустимите сгради, допустимите кандидати и сроковете за обсъждане и кандидатстване. МРРБ възнамерява да удължи срока за кандидатстване от 3 месеца на 4,5 месеца и да се ограничат до две предложения на кандидат. По мярката ще бъдат обновени 616 публични сгради, 1.5 млн. кв.м. жилищна площ, и ще бъдат постигнати минимум 30% спестявания.

По отношение на мярката за сгради в сферата на производството, търговията и туризма, вече е изтекъл срокът за обсъждане на насоките, мярката е съгласувана с Министерство на финансите за режима на държавна помощ, а процедурата ще бъде публикувана до края на ноември месец. По мярката ще бъдат обновени 250 сгради с площ до 570 кв.м.

По мярката от членовете на комисията бяха отправени следните коментари:

- 1) г-н Димитър Черкезов – представител на Фонд мениджър на финансови инструменти в България (ФМФИБ): Ресурсът за сградите за корпоративния

сектор е разпределен между микро, малки, средни и големи предприятия в съотношение 25% към 35% към 45%, като най-големият ресурс е отделен за най-големите предприятия, а над 90% от предприятията в България са микро. Отправя предложение да се обмисли пренасочване на по-голям ресурс от големите към малките предприятия. Второ предложение за сградите в този сектор е да се обмислят различни интензитети при постигане на клас А и клас Б, тъй като клас А изисква по-голям ресурс. Същото предложение е отправено за мерките за публичните сгради, да се даде по-висок интензитет за сгради постигащи клас А, а за клас Б да има финансиране под 100%.

- 2) г-жа Радостина Славкова – представител на „За Земята“: Подкрепа към изказването на г-н Черкезов. Мярката за предприятията няма нужда да се предлага на големи предприятия, а само на микро и средни предприятия.

Поставен беше и въпрос от г-н Калоян Стойчев за примери за СМР и каква е методологията за подбор на проекти. В отговор г-жа Ангелчева споделя, че и ЕК обмисля да се постави минимално изискване за постигане на клас Б. Поради спецификата на държавната помощ, интензитетът ще е 100%, и е съобразен с режима на държавна помощ. Примери за СМР са мерките, предписани в обследването за енергийна ефективност, от енергийни одитори. При наличие на ВЕИ, ще бъдат допустими. При публичните сгради ще се финансират също и част от мерките, свързани с издаване на технически паспорт, ремонт на покриви и др.

По отношение на мярката за жилищни сгради, кратко представяне беше направено от г-н Добромир Василев, директор на дирекция „Жилищна политика“ в МРРБ. Първи етап на мярката ще предоставя 100% грант, а втори етап 80%. Първи етап е за 1.1млрд.лв. от 1.4 млрд.лв. общо за жилищни сгради. За първия етап крайният срок за жилищните сгради е 15.02.2023 г. Втори етап ще бъде от 1 април до 31 декември 2023г. Разликата с други програми, е че една сграда ще бъде един проект, и всяка община ще кандидатства с отделни проекти. Няма да има ограничение за брой проекти, няма да се ползват с предимство сдружения, които вече са кандидатствали. Ще има изискване сградите да са конструктивни, без проблеми в конструкцията, и да имат документи за ТО, ТП, ЕО, АО, да постигат минимален клас Б, и поне 60% от площта на сградата да е жилищна. Определено е понятието за блок секция, като когато в един блок има 3 секции, а кандидатстват 2 секции, ще се считат за един проект. Допустими дейности са мерки за подобряване на микроклимата, замяна на осветление с енергийно ефективно,

инсталиране на ВЕИ системи, ако е предвидена топлоизолация на покрива, дейности за възстановяване на първоначален облик на сградата. Няма да се финансират мерки за подмяна на асансьори, вертикални и ВиК инсталации, планировка на сградата. Има критерии за бонус, ако сградата достига клас А, обмисля се промяна в бонус точките за ВЕИ, поради получени много коментари. Общо са получени над 200 коментара, които се обработват в момента. Финалната версия ще бъде съгласувана с ЕК и в средата-края на месец ноември ще бъде официално публикувана.

По мярката от членовете на комисията бяха отправени следните коментари:

- 1) г-жа Радостина Славкова - въпроси: 1) Защо е необходим такъв голям процент финансиране за първи етап, трябва да е максимум 50%. 2) как ще се процедира с празните жилища, при 60% празни апартаменти в сгради, да се даде тежест на сгради с по-висок процент обитаеми апартаменти 3) ще се спазва ли принципа на ненанасяне на значителни вреди и как ще бъде формулирано това изискване, ще се ползват ли методологиите за извършване на мониторинг за опазване на защитените видове, как тези методологии ще залегнат в нормативните документи, ще бъдат ли включени мерки за обследване за наличие на защитени видове с цел опазването им.

Отговор: г-н Калоян Стойчев: принципите DNSH (do not seriously harm) ще се спазват за всички проекти в ПВУ, ще се обсъди с МРРБ как ще се включат в насоките. За интензитета на мярката са взети предвид няколко фактора – да е налице баланс между броя на сградите с общия ресурс и практическата възможност за организация на дейностите, да се съобрази с факта, че редица свързани мерки още не са приети, и да се имат предвид рисковете от неспазване на крайните срокове.

Г-н Добромир Василев от МРРБ потвърди, че практическата реализуемост на проекта е трудна и е съобразно обратната връзка от гражданите. Основната разлика при ПВУ е че финансовите средства се предоставят на база изпълнение на цели, а не на база разходи, както е било по предходните оперативни програми. В случая, предвид краткия срок, целите са РЗП, брой сгради, наличие на риск от спиране на финансирането, ако не се изпълнят. Вече има бонус точки за клас А, заложи са.

- 2) Г-н Димитър Черкезов: четири забележки 1)Трябва да сме по-амбициозни по отношение на 100%-овото финансиране, което не е добра практика. За първи

етап интензитетът трябва да е 85% за клас А, 70% за клас Б и 100% за хора с ниски доходи. За втори етап трябва да е 70% клас А, 50% клас Б и 100% за уязвими. 2) икономическите субекти със собственост в обектите получават 100% грант като минимална помощ, а в схемите за микропредприятия е 70%, това са неравноправни условия, трябва да са на 70% грант. 3) Да се допуска кандидатстване и без изискване на ЕО и ТО документи, но да има бонус точки за тези, които са с готови документи. 4) Информацията и видимостта да се заложат в минималните изисквания и табелите с определени размери и съдържание да се правят с точен минимален ресурс.

- 3) Г-жа Цвета Наньова – представител на Българска фасилити мениджмънт асоциация: Към мярката има огромен интерес, но ресурсът е заделен само за 100 сгради, насърчават се големи сгради, малките ще останат зад борда. Въпроси: 1) Какъв ще е отговорът към малките сгради, кога ще имат шанс за участие? 2) Какво ще се случи с тези, които направят ТО, ЕО и останат под чертата? Какво ще се отговори за тяхната инвестиция от над 10 хил. лв. в документация? Има ли начин да не се обезкуражават тези сгради? 3) Има ли яснота за тези, които ще останат под чертата, дали ще бъдат финансирани на 80%?

Отговор на г-н Ивайло Алексиев, Изпълнителен директор на АУЕР относно задължението и незадължението за енергийни сертификати, е че без обследване няма проект, който да бъде одобрен, а характерът на паспортите е задължителен, само няма санкции в момента.

- 4) Г-н Милан Рашевски: въпроси: 1) Има ли възможност да се кандидатства след решение на общо събрание, а документите да се правят след одобрение. 2) Интензитетът 100% да е само за енергийно бедните; 3) стимули за по-висок клас ефективност.

Отговор на г-н Добромир Василев: Предложението за интензитет не може да се промени, има заложи цели за 3 години, а дефиницията не е приета и изисква голяма тежест за администриране. По отношение на интерес от 3-4000 сгради и възможността да бъдат разочаровани, този път е приет принципа една община внася един проект, не може да внася много проекти и да завзема ресурси на други общини. Етап 2 ще е за неодобрените кандидати, ще има насоки, публикувани до края на годината, ще се

кандидатства отново, защото не е ясно дали всички ще са съгласни на 80% финансиране. Фонд ремонт трябва да има всяка сграда, и голяма част вече имат такива фондове.

- 5) г-жа Ася Добруджалиева – представител на Хабитат България: въпрос: 1) защо е необходимо да се връщат парите за ТО и ЕО, при положение че в първи етап няма никаква форма на самоучастие?
- 6) Г-жа Здравка Пекова – представител на Електрохолд: коментар: 100% интензитет трябва да има само за енергийно бедните и уязвими клиенти, предвид, че промяната на интензитета на настоящият етап е невъзможна да се помисли за даване на допълнителна тежест на енергийно бедни домакинства при оценката на проектни предложения.
- 7) Г-н Антоан Атанасов – представител на Асоциация Активни потребители: предложение да се потърсят начини да се приоритизират най-уязвимите, да се дават допълнителни точки за сгради с по-голям брой уязвими клиенти.
- 8) Г-жа Теодора Пенева– представител на ИИИ на БАН – 1) относно въпросът с интензитета - не е необходимо да се използва точно дефиницията за енергийна бедност, за да се определи кой да се финансира на 100%. В държави, в които още не е приета дефиницията, се работи от години с лица, преминали през социалните служби и получили някакъв тип подкрепа. 2) Затова е необходимо и при разписване на ЗИД за ЗЕ за дефиниране на енергийната бедност да се зложат по-конкретни текстове за видовете уязвими групи, които да се използват директно за 100%-ово финансиране без преминаване през административния механизъм, а само със списъци от АСП/НАП/НОИ. 3) Относно финансирането на документацията по ТО, ЕО – ако в този етап не може, то поне във втори етап и следващи проекти да се заложи финансиране само на енергийно бедни домакинства.

В отговор е изразено притеснение от риска за неизпълнение на проекта.

По точка 2 от дневния ред:

Г-н Николай Налбантов, директор на дирекция „Енергийни стратегии и политики за устойчиво енергийно развитие“ в Министерство на енергетиката, представи предложенията за измененията на ЗЕВИ по реформа „Насърчаване на проекти за енергийна ефективност и енергия от възобновяеми източници чрез сметките за енергия“. Разработено е предложение за разсрочено плащане по договори за услуги на енергийни

доставчици да се изплащат мерки за енергийна ефективност и енергия от ВЕИ. Мотивация за енергийните доставчици е възможността задълженото лице да може да отчита реализирани спестявания.

От участниците в комисията бяха отправени следните въпроси и коментари:

Г-жа Теодора Пенева: въпрос: Каква е концепцията зад тази възможност, енергийният доставчик ще участва ли с финансиране на мярката, или само ще администрира?

Г-жа Петя Шикова – представител на Електрохолд: 1) Добре е, че участието на енергийните доставчици е доброволно. 2) Ще има ли подзаконова нормативна уредба след изменението в закона, защото има въпроси какво ще се случи при смяна на доставчика?

Г-жа Мариета Немска – представител от секретариата на МС на комисиите към КСЕЗС: Необходимо е основните принципи да се уредят в закона, а условията и редът – в подзаконовата уредба, а не в конкретните договори между лицата.

Г-н Милан Рашевски: коментар: Задълженията за намаляване на емисиите не може да се изчерпат с администриране на един процес. Това не би следвало да е реално намаляване на емисиите.

Отговор на г-н Ивайло Алексиев: Проектът не е мярка за енергийна ефективност, а за предоставяне на възможност за разплащане на мерки за енергийна ефективност.

г-н Николай Налбантов: чл. 35 от Закона за енергетиката, ако са направени разходи за сметка на енергийните доставчици като задължения към обществото, трябва да им бъдат върнати през цена Задължения към обществото. Само че досега никога регулаторът не е определял цена задължения към обществото, която по някакъв начин да влиза по финансов механизъм в ценообразуването. Коментирано е да има солидарно заплащане от всички като надбавка към цената на енергията, и този натрупан ресурс да се разпределя за покриване на нематериални разходи. Това не е популярно, не се възприема и няма как да се осъществи. Ролята на доставчиците се ограничава само до това да имат посредническа функция.

Г-жа Теодора Пенева – Този механизъм е използван във Великобритания за намаляване на енергийната бедност и може да е бъдеща насока за развитие. Може тук в бъдеще да се направи така, че ако енергийният доставчик участва с финансиране на уязвими домакинства да има по-висок стимул и отчитане на задължения към обществото.

Г-н Калоян Стойчев: Реформата е за механизъм за финансиране, това е естеството на мярката, не друго. Може да има бъдещи реформи в тази насока, касае мерките за енергийна ефективност.

Г-н Ивайло Алексиев: С такива мерки ефектът е много по-малък, отколкото са задълженията на търговците.

След точките от дневния ред:

По предложение на г-н Николай Налбантов се обсъди напредъкът по реформата за дефиниране на енергийната бедност, с предложение да се сформира работна група между ведомствата, която да разпише текстовете за Наредба, тъй като една наредба трябва да съдържа информация и за администрирането на процеса, и трябва да участват няколко различни министерства заедно.

Г-н Калоян Стойчев: В момента се уточняват детайлите по операционализиране на мярката за дефиниране на енергийната бедност. Изследват се опциите как институционално може да се подходи практически. С това ще се установи дали финалните текстове за ЗЕ разработени от МЕ трябва да отразят тези промени. Как ще участват отделните министерства, как трябва да се знае точния механизъм за опериране на мерките.

Г-н Николай Налбантов отправи предложение ЗИД за дефиниция за енергийна бедност да се включи към ЗЕВИ, като единственият риск ще е изискването за оценка на финансовите средства за администриране на процеса. Ако е в Закона за енергетиката, ще се забави. В тези текстове – процес за оценка и удостоверяване на енергийно беден, критериите и принципите, освен регламентирането на такава наредба, трябва да се регламентира и кой ще администрира процеса. В Директивата за пазара на електрическа енергия, в която е заложено понятието за енергийна бедност, има разпоредба, която гласи, че държавата трябва да осигури защита на енергийно бедните и уязвими клиенти чрез социалните си политики, а не чрез намеса в цените на електрическата енергия.

Г-н Калоян Стойчев закри заседанието, като определи за тема на следващото заседание на комисията дефинирането на енергийната бедност.